

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ฉบับปัจจุบัน ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น 336 มาตรา แบ่งออกเป็น 12 หมวด และอีก 1 หมวดพิเศษว่าด้วยบทเฉพาะกาล ซึ่งจากทั้ง 13 หมวดนี้ ได้มีบทบัญญัติหนึ่ง ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 มีชื่อว่า “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ตามมาตรา 88 ระบุว่า “...คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใด เพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง”

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว กระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการดำเนินการมาตั้งแต่ รัฐบาลนายชวน หลีกภัย จนถึง รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นรัฐบาลปัจจุบัน เพื่อส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รวบรวมจัดทำเป็นภาพรวมของรัฐบาล

ที่ผ่านมา การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ได้มีการพัฒนารูปแบบวิธีการจัดทำรายงานอย่างต่อเนื่อง จากในช่วงแรก (พ.ศ. 2540 - 2544) การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ไม่มีกรอบ แนวทางในการจัดทำรายงานที่ชัดเจน รวมทั้งไม่มีการนำตัวชี้วัดมาใช้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เห็นความสำคัญของการนำตัวชี้วัดมาใช้ประกอบการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ จึงได้เป็นหน่วยงานเจ้าภาพ ในการจัดประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างผู้แทนจากทุกกระทรวง ทบวง และหน่วยงานระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้แทนจากสำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. เป็นต้น และมีวิทยากรจากมหาวิทยาลัย มาเป็นผู้ให้คำแนะนำในเรื่องทฤษฎี รวมถึงหลักวิชาการจัดทำตัวชี้วัด ซึ่งที่ผ่านมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อจัดทำ และพัฒนาตัวชี้วัดมาแล้วหลายครั้ง

การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ได้มีการพัฒนาการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ มาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ มีกระบวนการในการจัดทำหลายขั้นตอน เนื่องจากผู้ขอรับการประเมิน มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมผลการดำเนินการฯ ในภาพรวมของกระทรวงแรงงาน เพื่อจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาถึงความเป็นมา ตลอดจนวิธีการจัดทำรายงานดังกล่าว จึงได้จัดทำเอกสารวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของกระทรวงแรงงาน
3. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ที่ได้ศึกษาจากเอกสารวิชาการเล่มนี้ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถไปปฏิบัติงานในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ปีต่อ ๆ ไปได้

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้ ได้ศึกษาโดยกำหนดขอบเขตการศึกษาถึงความเป็นมา กระบวนการ วิธีการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของกระทรวงแรงงาน โดยได้ใช้ข้อมูลผลงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 4 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547 - วันที่ 5 มกราคม 2548) เป็นหลัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความเป็นมาของการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล
2. ได้ทราบกระบวนการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของกระทรวงแรงงาน
3. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติงานในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ในปีต่อไป ๆ ได้

หมวด 11 กล่าวถึง การตรวจเงินแผ่นดิน
หมวด 12 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
และสุดท้าย เป็นบทเฉพาะกาล

จากบทบัญญัติดังกล่าว มีบทบัญญัติหนึ่ง ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 มีชื่อว่า “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่ได้มีการกำหนดเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตามกว่าเจ็ดสิบปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญหลายฉบับ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ และธรรมนูญการปกครองเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของบ้านเมืองในยุคสมัยนั้น ที่ผ่านมานับจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และธรรมนูญการปกครอง มาแล้ว รวม 16 ฉบับ ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
- (2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475
- (3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489
- (4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490
- (5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492
- (6) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495
- (7) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2502
- (8) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511
- (9) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2515
- (10) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517
- (11) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519
- (12) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520
- (13) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521
- (14) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534
- (15) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
- (16) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

บทที่ 2

แนวคิดเกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ประเทศไทย มีรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น 336 มาตรา แบ่งออกเป็น 12 หมวด และอีก 1 หมวดพิเศษ ว่าด้วยบทเฉพาะกาล ได้แก่

- หมวด 1 เป็นบททั่วไป กล่าวถึง ความเป็นรัฐ การมีอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
- หมวด 2 กล่าวถึง สถาบันพระมหากษัตริย์ คณะองคมนตรี การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนการสืบราชบัลลังก์
- หมวด 3 กล่าวถึง สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย
- หมวด 4 กล่าวถึง หน้าที่ของปวงชนชาวไทย
- หมวด 5 กล่าวถึง แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
- หมวด 6 กล่าวถึง รัฐสภา ประกอบด้วยเรื่องของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
- หมวด 7 กล่าวถึง คณะรัฐมนตรี
- หมวด 8 กล่าวถึง ศาล ประกอบด้วยศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และ ศาลทหาร
- หมวด 9 กล่าวถึง การปกครองส่วนท้องถิ่น
- หมวด 10 กล่าวถึง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ว่าด้วยเรื่อง การแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน การแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การถอดถอนตำแหน่ง และการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สำหรับแนวคิดในการมีบทบัญญัติ เรื่อง “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ได้มีมาแล้ว ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2492 ซึ่งในครั้งนั้น ได้มีชื่อเรียกว่า “แนวนโยบายแห่งรัฐ” โดยปรากฏอยู่ในหมวด 5 มีมาตราประกอบ 18 มาตรา คือมาตราที่ 54 - 72 โดยเฉพาะในมาตรา 54 ได้กล่าวไว้ว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรา กฎหมายและการบริหารราชการตามนโยบายดังกล่าวไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ” สำหรับเนื้อหาส่วนใหญ่ของหมวดนี้ จะกล่าวถึงด้านการทหาร การศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สาธารณสุข ทั้งนี้ ได้มีการกล่าวถึงเรื่องแรงงานเด็กด้วย โดยปรากฏในมาตรา 71 คือ “รัฐพึงจัดการตามควร เพื่อมิให้มีการใช้แรงงานเด็กเกินกว่าสภาพแห่งร่างกายของเด็ก” หลังจากนั้น “แนวนโยบายแห่งรัฐ” ก็ได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มา จนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน ได้มีบทบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในหมวด 5 และเปลี่ยนชื่อเป็น “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ”

เมื่อแรกเริ่มมีบทบัญญัติว่าด้วยแนวนโยบายรัฐบาลเป็นครั้งแรก ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2492 นั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ ประสงค์จะให้เรื่องนี้เป็นไปตามหลักการที่ว่า ในขณะที่รัฐธรรมนูญกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของชนชาวไทย ในส่วนของรัฐเอง ก็ควรต้องมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนเป็นการตอบแทนด้วย หน้าที่ของรัฐ อาจแสดงออกในรูปของแนวนโยบายกว้าง ๆ ว่า รัฐต้องปฏิบัติหรือพึงปฏิบัติอย่างไรบ้างในเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทหาร การต่างประเทศ อีกประการหนึ่ง คณะรัฐบาลที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน ต่างก็มีนโยบายของตนเอง ดึงเห็นได้จากนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้เป็นฐานในการหาเสียง หรือนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ก่อนเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน แต่นโยบายเหล่านี้จะไม่คงที่ถาวร เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลตามไปด้วย จึงสมควรมีนโยบายกลางของรัฐอันคงที่ถาวร ซึ่งไม่ว่าผู้ใดเข้ามาเป็นคณะรัฐบาลก็ต้องปฏิบัติตาม โดยถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นเจตจำนงร่วมกันของชนในชาติ นโยบายกลางนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 เรียกว่า “แนวนโยบายแห่งรัฐ” และได้ถูกนำมาใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มา จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว

ความหมาย

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมายถึง แนวนโยบายหลักของรัฐหรือประเทศ (State Policy) ไม่ใช่แนวนโยบายของรัฐบาลคณะใดคณะหนึ่ง แนวนโยบายของรัฐบาล จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามพรรคการเมืองและคณะรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ แต่แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ จะไม่ผันแปรไปตามพรรคการเมืองและคณะรัฐบาล ดังนั้น แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ จึงเป็น

หลักการสำคัญของรัฐในเรื่องใหญ่ ๆ เช่น การศึกษา การทหาร แรงงาน การปกครอง การต่างประเทศ เพื่อบ่งชี้ว่า รัฐหรือประเทศ จะดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ไปในทิศทางใด ส่วนรายละเอียด เป็นเรื่องนโยบายของรัฐบาลที่จะไปขยายความต่อ รัฐธรรมนูญเกือบทุกประเทศ มีบทบัญญัติเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ เพียงแต่ว่า บางประเทศ อาจกำหนดไว้ในคำปรารภ บางประเทศกำหนดไว้ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่แยกมาบัญญัติเป็นหมวดหนึ่งต่างหาก เช่น จีน พม่า อินเดีย รวมถึงประเทศไทยด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดให้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประกอบด้วย 19 มาตรา (มาตรา 71 - 89) โดยแบ่งเป็นด้านใหญ่ ๆ ได้ 5 ด้าน กับ 1 เรื่อง คือ

1. ด้านความมั่นคงของชาติ ประกอบด้วย 3 มาตรา คือ

มาตรา 71 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต

มาตรา 72 รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

มาตรา 74 รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และพึงถือหลักปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค

2. ด้านการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและการบริหาร ประกอบด้วย 1 มาตรา คือ

มาตรา 75 รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการบริหารงานโดยอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

3. ด้านการเมือง การปกครอง ประกอบด้วย 4 มาตรา คือ

มาตรา 76 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้ง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

มาตรา 77 รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงาน หรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นอง ค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

มาตรา 79 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดการะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

4. ด้านศาสนา สังคม การศึกษา และสาธารณสุข ประกอบด้วย 4 มาตรา คือ

มาตรา 73 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้าง และพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา 82 รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

5. ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 5 มาตรา คือ

มาตรา 83 รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

มาตรา 84 รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง และรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

มาตรา 85 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์

มาตรา 86 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้ง ค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา 87 รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

การจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบด้วย 1 มาตรา คือ

มาตรา 89 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้

องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน

จากการจำแนกแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ทั้ง 19 มาตรา ออกเป็น 5 ด้านใหญ่ ๆ นั้น จะเห็นได้ว่า ภารกิจของกระทรวงแรงงาน ซึ่งมีบทบาทในด้านการส่งเสริมการมีงานทำ พัฒนาฝีมือแรงงาน ดูแลคุ้มครองแรงงาน และการประกันสังคม อยู่ภายใต้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านเศรษฐกิจ มาตรา 86 : รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง แรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทน

แรงงานให้เป็นธรรม อย่างชัดเจน และนอกจากมาตรา 86 แล้ว กระทรวงแรงงานยังมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับมาตราอื่นด้วย คือ มาตรา 71 มาตรา 80 เป็นต้น เพียงแต่จะเกี่ยวข้องในบางวัตถุประสงค์ของมาตราเท่านั้น และไม่ถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามมาตราดังกล่าว

นโยบายรัฐบาล

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ในหมวด 7 เรื่อง คณะรัฐมนตรี ในมาตราที่ 211 ระบุว่า “คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่...” นั้น ทำให้รัฐบาลในแต่ละชุดที่จะเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน จะต้องกำหนดนโยบายรัฐบาลขึ้น ซึ่งอาจจะมีที่มาจากนโยบายของพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นนโยบายที่ปรากฏในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หรือนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ขณะเดียวกัน ก็ยกร่างให้สอดคล้องกับนโยบายใหญ่ของประเทศที่มีอยู่ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แนวนโยบายแห่งรัฐตามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ

สำหรับการเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินของ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในครั้งแรก (กุมภาพันธ์ 2544 - มกราคม 2548) นั้น ได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 มีนโยบายทั้งหมด 16 ข้อ ดังนี้

- (1) นโยบายเร่งด่วน
- (2) นโยบายเศรษฐกิจ
- (3) นโยบายการสร้างรายได้
- (4) นโยบายการพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- (5) นโยบายด้านการคมนาคม
- (6) นโยบายการพัฒนาแรงงาน
- (7) นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (8) นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (9) นโยบายการพลังงาน
- (10) นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง
- (11) นโยบายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (12) นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ
- (13) นโยบายด้านการต่างประเทศ
- (14) นโยบายความปลอดภัยของประชาชน

- (15) นโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน
- (16) นโยบายพัฒนาภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร

นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน

จากนโยบายของรัฐบาลทั้ง 16 ข้อ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ภารกิจของกระทรวงแรงงานมีความสอดคล้องกับ นโยบายข้อ 6 นโยบายการพัฒนาแรงงาน อย่างชัดเจน และถือเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายข้อ 6 ของรัฐบาลด้วย นอกจากนี้ กระทรวงแรงงาน ยังมีภารกิจที่สอดคล้องกับนโยบายข้ออื่น ๆ ด้วย เช่น นโยบายเร่งด่วน ข้อ 1 (8) เร่งจัดตั้งสถาบันบำบัดผู้ติดยาเสพติด ควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง ข้อ 10 (5) ด้านส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น แต่ไม่ถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลในข้อดังกล่าว สำหรับนโยบายการพัฒนาแรงงาน นี้ ได้กำหนดนโยบายย่อยออกเป็น 5 ข้อ คือ

(1) ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มคุณภาพแรงงาน และยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดยรัฐบาลจะสนับสนุนมาตรการด้านการเงินและการคลัง เพื่อให้การพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงานสามารถตอบสนองความต้องการของวิสาหกิจในแต่ละชุมชนได้อย่างเหมาะสม และให้แรงงานได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อลดปัญหาการว่างงาน และการอพยพเข้ามาทำงานในเมือง รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

(2) ส่งเสริมมาตรการด้านการประกันสังคม ขยายขอบข่ายการให้สวัสดิการด้านแรงงาน เพื่อให้มีการคุ้มครองแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอย่างเหมาะสม และให้มีระบบการคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความคุ้มครองแรงงานเด็กและสตรี

(3) ส่งเสริมให้เกิดระบบแรงงานสัมพันธ์ที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนา และคุ้มครองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

(4) คุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง

(5) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแรงงานต่างด้าว โดยคำนึงถึงความต้องการแรงงานของภาคเอกชนและการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาแรงงานไทยขึ้นทดแทน

ภารกิจของกระทรวงแรงงานที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล

หลังจากที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ซึ่งในมาตรา 34 กำหนดให้กระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการบริหารและคุ้มครองแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ และ ราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงแรงงาน หรือส่วนราชการที่สังกัด กระทรวงแรงงาน ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัด 6 หน่วยงาน โดยมีภารกิจที่สอดคล้องกับแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ดังนี้

1. สำนักงานรัฐมนตรี

มีภารกิจเกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี ประสานนโยบายระหว่างกระทรวง วิเคราะห์กลั่นกรองเรื่องเสนอความเห็นต่อ รัฐมนตรี สนับสนุนการดำเนินงานทางการเมืองระหว่างรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และ ประชาชน ประสานงานการตอบกระทู้ ชี้แจงญัตติ ร่างพระราชบัญญัติและกิจการอื่น พิจารณาเรื่อง รวบรวมทุกข์ ร้องเรียน หรือร้องขอความช่วยเหลือต่อรัฐมนตรี เป็นต้น

2. สำนักงานปลัดกระทรวง

มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผน ปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร ศึกษาวิเคราะห์จัดทำข้อมูล เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน กำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผล พัฒนาระบบสารสนเทศ พัฒนาระบบรายได้และค่าจ้างขั้นต่ำ ดูแลงานประชาสัมพันธ์ งานต่างประเทศ งานพัฒนากฎหมาย การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ เป็นต้น

สอดคล้องกับ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 86 : การดูแลคุ้มครอง ผู้ใช้แรงงาน และค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (4) : ให้การ คุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศไม่ให้อุทธรัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง

3. กรมการจัดหางาน

มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีงานทำและคุ้มครองแรงงาน เพื่อให้ประชากร มีงานทำที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและความถนัด ไม่ถูกหลอกลวง ได้รับสิทธิประโยชน์ เป็นธรรม ให้บริการแนะแนวอาชีพ ศึกษา วิเคราะห์สภาวะและแนวโน้มของตลาดแรงงาน เป็น ศูนย์กลางข้อมูลตลาดแรงงาน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว

สอดคล้องกับ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 86 : การส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ่มครองแรงงาน และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (4) : ให้การคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง นโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (5) : กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแรงงานต่างด้าว

4. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมการทดสอบมาตรฐานและแข่งขันฝีมือแรงงาน ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานและพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการได้ ประสานและส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนจัดทำแผนความต้องการแรงงานฝีมือแห่งชาติ สร้างเครือข่ายการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้ง สร้างและพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น

สอดคล้องกับ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 86 : การส่งเสริมให้ประชากรมีงานทำ และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (1) : ส่งเสริมเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มคุณภาพแรงงาน และยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน

5. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดและพัฒนามาตรฐานแรงงาน คุ้มครองดูแลแรงงานทั้งในและนอกระบบ ให้ได้รับประโยชน์ตามกฎหมายและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมพัฒนาระบบความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงาน ส่งเสริม พัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์ในสถานประกอบการ และแรงงานรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นต้น

สอดคล้องกับ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 86 : การคุ้มครองผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (2) : ขยายขอบข่ายการให้สวัสดิการแรงงาน เพื่อให้มีการคุ้มครองแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอย่างเหมาะสม ให้มีระบบการคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความคุ้มครองแรงงานเด็ก นโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (3) : ส่งเสริมให้เกิดระบบแรงงานสัมพันธ์ที่เปิดโอกาสให้ทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนาและคุ้มครองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

6. สำนักงานประกันสังคม

~~กรมแรงงาน~~ มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารการประกันสังคม กองทุนประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทน พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ วิธีการด้านประกันสังคมและเงินทดแทน ให้มีประสิทธิภาพ ให้การคุ้มครองดูแลผู้ประกันตนและลูกจ้างให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้แรงงานมีหลักประกันการดำรงชีวิตที่มั่นคง

สอดคล้องกับ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 86 : การประกันสังคม
และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6 (2) : ส่งเสริมมาตรการด้านการประกันสังคม

บทที่ 3

การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของกระทรวงแรงงาน

การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล นั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำรายงานดังกล่าว โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานทุกกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรูปแบบที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด ก่อนจะจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มต่อไป นับตั้งแต่เริ่มมีการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 1 (วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2540 – วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2541) ซึ่งได้นำเสนอต่อรัฐสภา และวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติรับทราบเมื่อวันที่ 11 และ 24 ธันวาคม 2541 ตามลำดับ นั้น ได้พบปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนในเรื่องขอบเขต รูปแบบการรายงาน รวมถึงผู้จัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีความเข้าใจในการจัดทำรายงานที่ไม่ตรงกัน เป็นต้น

จากการได้ทราบถึงปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ทำให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้จัดประชุมสัมมนาโดยเชิญผู้แทนจากกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งผู้แทนจากฝ่ายการเมือง อาทิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาข้าราชการ รัฐธรรมนูญ เพื่อร่วมกันพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรค รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการรายงาน และได้ข้อสรุปว่า ควรมีรูปแบบการรายงานที่ชัดเจน สามารถแสดงผลการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้เป็นรูปธรรม จึงได้มีการกำหนดขอบเขตรูปแบบการรายงาน รวมถึงมีความเห็นให้จัดทำ “ตัวชี้วัด” เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

รอบระยะเวลาการจัดทำรายงาน

ในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นั้น จะนับรอบระยะเวลาของรายงานแสดงผลดังกล่าวจากวันที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายรัฐบาล จนถึงวันเดียวกันของปีถัดไป โดยในสมัยของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นั้น ได้แถลงนโยบายรัฐบาล เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ดังนั้น รอบระยะเวลาของรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ คือ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ ของปีที่จัดทำรายงาน - วันที่ 26 กุมภาพันธ์ ของปีถัดไป สำหรับรอบระยะเวลาการจัดทำรายงานฯ ที่นำมาใช้ศึกษานี้ จะเป็นรอบระยะเวลา ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547 - วันที่ 5 มกราคม 2548

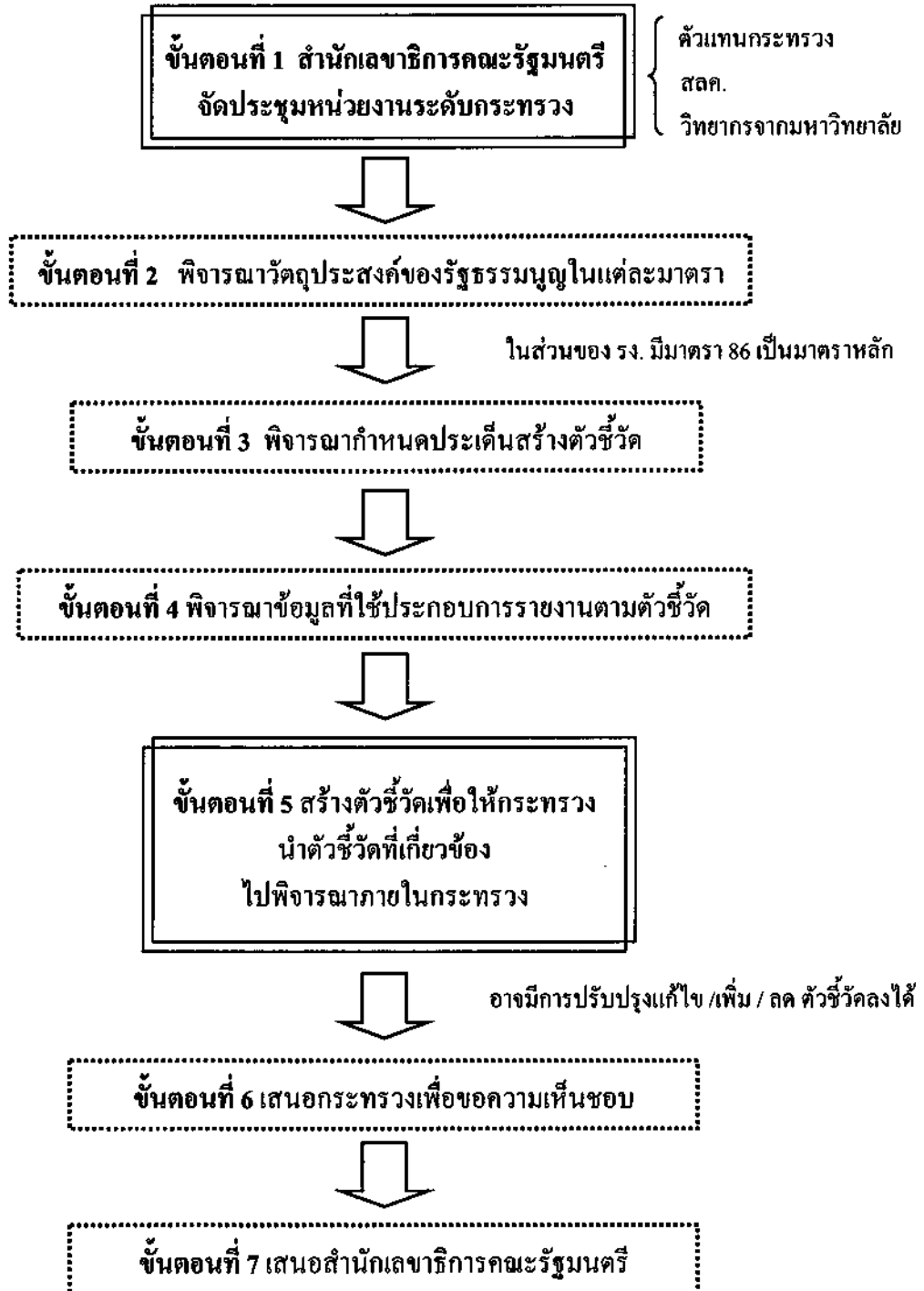
เมื่อใกล้ครบกำหนดที่จะต้องมีการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำรายงานแสดงผลฯ ก็จะมีมติให้มีการประชุมหน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หลังจากนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะมีหนังสือถึงกระทรวง และหน่วยงานระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ตามแบบที่กำหนด ในช่วงประมาณ 4 - 5 เดือนก่อนที่จะครบรอบระยะเวลาของการรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ เพื่อให้สามารถจัดทำเป็นรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ในภาพรวมของรัฐบาลได้ทันตามที่กำหนด

สำหรับขั้นตอนในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ นั้น ผู้ขอรับการประเมิน ได้ศึกษาโดยแยกเป็น 2 เรื่อง คือ ขั้นตอนการจัดทำตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล และขั้นตอนการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ปรากฏดังนี้

ขั้นตอนการจัดทำตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ด้านแรงงาน

ในการพิจารณาจัดทำตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ด้านแรงงาน นั้น มีกระบวนการในการจัดทำหลายขั้นตอน แต่สามารถนำมาสรุปเป็นเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้ 7 ขั้นตอน ปรากฏตามแผนผัง ดังนี้

แผนผังแสดงกระบวนการจัดทำตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
และนโยบายรัฐบาล

สำหรับกระบวนการในการจัดทำตัวชี้วัดจากแผนผังดังกล่าว สามารถสรุปได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จัดประชุมเพื่อพิจารณาตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานระดับกระทรวง รวมทั้งวิทยากรจากมหาวิทยาลัย มาเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะสามารถกำหนดตัวชี้วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญในแต่ละมาตรา และจากการพิจารณารัฐธรรมนูญหมวด 5 ในมาตรา 86 ซึ่งเป็นมาตราหลักที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงแรงงาน นั้น กระทรวงแรงงานได้หารือร่วมกับวิทยากรผู้บรรยายให้ความรู้เรื่องทฤษฎีและหลักวิชาการจัดทำตัวชี้วัด และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งจากการหารือร่วมดังกล่าว ได้ข้อสรุปว่า ในมาตรา 86 นั้น สามารถแยกวัตถุประสงค์ได้เป็น 5 ประเด็น คือ (1) ประชากรวัยทำงานมีงานทำ (2) แรงงานได้รับการคุ้มครอง โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง (3) ระบบแรงงานสัมพันธ์มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ (4) แรงงานเข้าสู่ระบบประกันสังคมทุกคน (5) แรงงานได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

ขั้นตอนที่ 3 พิจารณากำหนดประเด็นสร้างตัวชี้วัด จากวัตถุประสงค์ของมาตรา 86 ในขั้นตอนที่ 1 ทั้ง 5 ประเด็น จะถูกนำมากำหนดประเด็นย่อยเพื่อนำมาสร้างตัวชี้วัด ซึ่งในปัจจุบัน ในส่วนของกระทรวงแรงงาน สามารถกำหนดประเด็นย่อยได้ 11 ประเด็น คือ (1) ส่งเสริมการมีงานทำ (2) การส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน (3) แรงงานได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (4) การประกันสังคม (5) ขยายขอบข่ายการให้สวัสดิการด้านแรงงาน (6) การคุ้มครองแรงงาน (7) การคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน (8) การคุ้มครองเด็กและสตรี (9) ส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ (10) การคุ้มครองคนหางานในประเทศและต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง และ (11) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแรงงานต่างด้าว

ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาข้อมูลที่ใช้ประกอบการรายงานตามตัวชี้วัด เมื่อกำหนดประเด็นย่อยที่จะนำมาจัดทำตัวชี้วัดได้ 11 ประเด็นแล้ว ก็จะพิจารณาในเรื่องความมีอยู่ของข้อมูล และความสมบูรณ์ของข้อมูล ว่าในแต่ละประเด็น หรือแต่ละตัวชี้วัด นั้น มีข้อมูลที่จะนำมาใช้รายงานตามตัวชี้วัดที่จะกำหนดขึ้นหรือไม่ เพราะการสร้างตัวชี้วัดนั้น หากไม่มีข้อมูลที่จะมาใช้ประกอบการรายงานตามตัวชี้วัดที่กำหนด ก็จะทำให้ตัวชี้วัดนั้นไม่สามารถรายงานผลได้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ ถ้าไม่สามารถหาข้อมูลที่จะประกอบการรายงานตามตัวชี้วัดนั้นได้ ก็จะต้องกำหนดตัวชี้วัดขึ้นมาใหม่ โดยต้องพิจารณาของข้อมูลประกอบการรายงานด้วย เพื่อที่จะสามารถรายงานผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดได้

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างตัวชี้วัด เมื่อพิจารณากำหนดประเด็นหลัก และประเด็นย่อย รวมถึงการพิจารณาถึงความมีอยู่ของข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการรายงานตามตัวชี้วัดแล้ว ก็จะทำกรกำหนดตัวชี้วัด โดยนำประเด็นย่อย 11 ประเด็นที่ได้กล่าวมาแล้ว มาเป็นตัวหลักในการสร้างตัวชี้วัดแต่ละตัว หลังจากนั้น ก็จะมีการประชุมพิจารณาทบทวนร่างตัวชี้วัดที่จัดทำขึ้น โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน รวมทั้งวิทยากรจากมหาวิทยาลัย ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการจัดทำตัวชี้วัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มาให้คำปรึกษาแนะนำต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 เสนอกระทรวงเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อได้ประชุมพิจารณาทบทวนปรับปรุง ร่างตัวชี้วัดภาพรวมของกระทรวง เพื่อให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ มีความสมบูรณ์ และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐแล้ว ก็ให้นำตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านแรงงาน เสนอต่อกระทรวง เพื่อขอความเห็นชอบ ก่อนส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 เสนอสำนักละขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อกระทรวงให้ความเห็นชอบตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านแรงงาน แล้ว ก็ส่งร่างตัวชี้วัดดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อรวบรวม และจัดทำตัวชี้วัดในภาพรวมของรัฐบาลต่อไป

ที่ผ่านมา นับตั้งแต่มีการจัดทำตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีการเชิญผู้แทนจากกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับกระทรวง เข้าร่วมประชุมเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาตัวชี้วัดในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม หรือ ลด ตัวชี้วัด เพื่อให้มีความเหมาะสม ซึ่งตัวชี้วัดในส่วนของกระทรวงแรงงานเอง ก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขตัวชี้วัดเพื่อความเหมาะสมเช่นกัน

ส่วนการจัดทำตัวชี้วัดนโยบายรัฐบาลด้านแรงงาน นั้น ได้มีการพิจารณาการจัดทำตัวชี้วัดพร้อมกับตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มีขั้นตอนในการจัดทำจำนวน 6 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน โดยจะยึดวัตถุประสงค์ของนโยบายรัฐบาล เป็นเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดประเด็นตัวชี้วัด ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวถึงนโยบายรัฐบาลที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในมาตราหลักที่สอดคล้องกับกระทรวงแรงงาน รายละเอียด ดังนี้

- นโยบายเร่งด่วน ข้อ 1 (8) เร่งจัดตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด ควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน คือ การสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด ซึ่งกระทรวงแรงงานจะมีภารกิจในการป้องกันการติดยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ

- นโยบายการพัฒนาแรงงาน ข้อ 6 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงานทั้งหมด 11 ประเด็นเหมือนกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 86

- นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง ข้อ 10.5 ด้านส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส โดยมีประเด็นเกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน คือ การให้การสงเคราะห์และพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมแก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

สำหรับการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่สี่ (26 กุมภาพันธ์ 2547 - 5 มกราคม 2548) ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่รัฐบาลได้บริหารราชการแผ่นดิน กระทรวงแรงงานได้จัดทำรายงานผลดังกล่าวส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2547 และได้มีการปรับปรุงในส่วนของคุณภาพเพื่อให้เป็นปัจจุบันเพิ่มเติมมาเป็นระยะ ๆ ก่อนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม และจากการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการดังกล่าว กระทรวงแรงงาน มีตัวชี้วัดด้านแรงงานตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล จำนวน 87 ตัวชี้วัด จำแนกได้ ดังนี้

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา...	นโยบายรัฐบาล ข้อ ...	จำนวน ตัวชี้วัด
มาตรา 71	6. นโยบายการพัฒนาแรงงาน	4
มาตรา 80	1. นโยบายเร่งด่วน (8)	3
	10.5 นโยบายเสริมสร้างสังคม เข้มแข็ง	3
มาตรา 86	6. นโยบายการพัฒนาแรงงาน	77
รวม		87

ซึ่งรายละเอียดของตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่สี่ ทั้ง 87 ตัวชี้วัดนี้ มีรายละเอียดจำแนกตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และตามนโยบายรัฐบาล ดังนี้

➤ ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 71 และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6

○ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 71 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต : ประเด็น พิทักษ์รักษาไว้ ซึ่ง

บูรณภาพแห่งอาณาเขต โดยกระทรวงแรงงานจะดำเนินภารกิจที่สอดคล้องกับประเด็นนี้ ในเรื่องของการจัดระบบแรงงานต่างด้าว

○ นโยบายรัฐบาล ข้อ 6 นโยบายการพัฒนาแรงงาน : ประเด็น (5)
กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแรงงานต่างด้าว

มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด คือ

- (1) ร้อยละของแรงงานไทยที่ทำงานทดแทนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (2) ร้อยละของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (3) ร้อยละของสถานประกอบการที่มีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทำงานลดลงเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (4) ร้อยละของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานได้รับการตรวจสอบ (กกจ.)

➤ ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 80 และนโยบายรัฐบาล ข้อ 1 (8)

○ มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ : ประเด็น เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน

○ นโยบายรัฐบาล ข้อ 1 นโยบายเร่งด่วน (8) เร่งจัดตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด ควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน : ประเด็น การป้องกันเรื่องยาเสพติด

มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด คือ

- (1) ร้อยละของสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์โรงงานสีขาวเพิ่มขึ้นเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กสร.)

- (2) ร้อยละของโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวกับแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ได้รับการนำไปปฏิบัติเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.)
- (3) ร้อยละของผู้ที่ผ่านการบำบัดได้รับการฝึกอาชีพเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กพร.)

➤ **ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 80 และนโยบายรัฐบาล ข้อ 10 (5)**

○ **มาตรา 80** รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ : ประเด็น รัฐต้องสงเคราะห์ผู้พิการหรือทุพพลภาพ

○ **นโยบายรัฐบาล ข้อ 10** นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง (5) ด้านการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส : ประเด็น การส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส

มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด คือ

- (1) จำนวนผู้พิการที่มาลงทะเบียนรับสมัครงาน (กกจ.)
- (2) จำนวนผู้พิการที่สถานประกอบการรับเข้าทำงาน (กกจ.)
- (3) จำนวนลูกจ้างที่ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานของสำนักงานประกันสังคม (สปส.)

➤ **ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 86 และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6**

○ **มาตรา 86** รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง แรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

○ **นโยบายข้อ 6** นโยบายการพัฒนาแรงงาน

สำหรับตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 86 และนโยบายรัฐบาล ข้อ 6 นั้น สามารถจำแนกตามประเด็นย่อยทั้ง 11 ประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็น : ส่งเสริมการจ้างงาน มีตัวชี้วัด 12 ตัวชี้วัด คือ

- (1) ร้อยละของผู้มาใช้บริการจัดหางานเมื่อเปรียบเทียบกับแผน (กกจ.)
- (2) ร้อยละของผู้มาใช้บริการจัดหางานมีงานทำเมื่อเปรียบเทียบกับผู้มาใช้บริการจัดหางาน (กกจ.)
- (3) ร้อยละของเอกสารเผยแพร่ข่าวสารตลาดแรงงานที่ได้รับการเผยแพร่เปรียบเทียบกับแผน (ฉบับ) (กกจ.)
- (4) ร้อยละของผู้ใช้บริการแนะแนวอาชีพ นำข้อมูลที่ได้รับการแนะแนวไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ (กกจ.)
- (5) ร้อยละของผู้ได้รับการแนะแนวอาชีพเปรียบเทียบกับแผน (คน) (กกจ.)
- (6) จำนวนผู้ได้รับการบรรจุเข้าทำงานในประเทศ (กกจ.)
- (7) จำนวนแรงงานไทยที่ส่งไปทำงานในต่างประเทศ (กกจ.)
- (8) การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (จำนวนกลุ่ม) (กกจ.)
- (9) ร้อยละของแรงงานที่ผ่านการฝึกทักษะฝีมือจากกระทรวงแรงงาน มีงานทำและ / หรือประกอบอาชีพช่วยเหลือตัวเองได้ (กพร.)
- (10) ร้อยละของแรงงานใหม่ที่ผ่านการฝึกทักษะฝีมือเปรียบเทียบกับเป้าหมาย (กพร.)
- (11) ร้อยละของผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติเปรียบเทียบกับผู้เข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ (กพร.)
- (12) ร้อยละของแรงงานที่ผ่านการฝึกยกระดับฝีมือเปรียบเทียบกับผู้เข้ารับการฝึกยกระดับฝีมือ (กพร.)

ประเด็น : การส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน มีตัวชี้วัด 4 ตัวชี้วัด คือ

- (13) ร้อยละของแรงงานไทยในสถานประกอบการที่ได้รับการพัฒนาฝีมือโดยสถานประกอบการที่กระทรวงแรงงานส่งเสริม เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (กพร.)

- (14) ร้อยละของแรงงานไทยในสถานประกอบการที่ได้รับการฝึกฝีมือโดยสถานประกอบการที่กระทรวงแรงงานส่งเสริมเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กพร.)
- (15) ร้อยละของแรงงานไทยในสถานประกอบการที่ได้รับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ โดยศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือภาคเอกชนเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กพร.)
- (16) ร้อยละของความพึงพอใจของแรงงานในสถานประกอบการที่ได้รับการฝึกอบรมฝีมือจากนายจ้างตนเอง (กพร.)

ประเด็น : แรงงานได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด คือ

- (17) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการกำหนดได้รับการบังคับใช้ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.)
- (18) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มขึ้นต่อปี (กสร.)
- (19) ร้อยละของสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจได้จ่ายค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มขึ้นต่อปี (กสร.)

ประเด็น : การประกันสังคม มีตัวชี้วัด 14 ตัวชี้วัด

- (20) จำนวนแรงงานที่มีงานทำ มีหลักประกันการดำรงชีวิตจากระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (สปส.)
- (21) ร้อยละของสถานประกอบการในฐานะทะเบียนในปีที่จัดทำรายงานมีการนำส่งเงินสมทบครบถ้วนตามกฎหมาย (สปส.)
- (22) จำนวนฐานทะเบียนสถานประกอบการที่สำนักงานประกันสังคมได้มีการจัดทำ (สปส.)
- (23) ร้อยละของผู้ประกันตนในฐานะทะเบียนในปีที่จัดทำรายงานมีการนำส่งเงินสมทบครบถ้วนตามกฎหมาย (สปส.)
- (24) จำนวนฐานทะเบียนผู้ประกันตนที่สำนักงานประกันสังคมได้มีการจัดทำ (สปส.)
- (25) ร้อยละของผู้ใช้บริการในปีที่จัดทำรายงาน มีความพึงพอใจในการให้บริการไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (สปส.)
- (26) จำนวนผู้ประกันตนและผู้มีสิทธิที่ได้รับประโยชน์ทดแทน (สปส.)
- (27) ร้อยละของนายจ้างในฐานะทะเบียนที่จัดทำรายงานมีการนำส่งเงินสมทบได้ครบถ้วนตามกฎหมาย (สปส.)

- (28) ร้อยละของลูกจ้างและผู้มีสิทธิในปีที่จัดทำรายงานได้รับเงินทดแทนในเวลาที่กำหนดเพิ่มขึ้น (สปส.)
- (29) จำนวนฐานทะเบียนของนายจ้างที่สำนักงานประกันสังคมได้มีการจัดทำ (สปส.)
- (30) จำนวนลูกจ้างที่อยู่ในความคุ้มครอง (สปส.)
- (31) จำนวนลูกจ้างและผู้มีสิทธิที่ได้รับเงินทดแทน (สปส.)
- (32) ร้อยละของลูกจ้างที่ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพกลับเข้าทำงานหรือประกอบอาชีพอิสระ (สปส.)
- (33) อัตราการประสบอันตรายต่อลูกจ้าง 1,000 คน (สปส.)

ประเด็น : ขยายขอบข่ายการให้สวัสดิการด้านแรงงาน มี 6 ตัวชี้วัด

- (34) จำนวนศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กสร.)
- (35) จำนวนเด็กที่ได้รับการดูแลจากศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กสร.)
- (36) จำนวนศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในสถานประกอบการ (กสร.)
- (37) จำนวนเด็กที่ได้รับการดูแลจากศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในสถานประกอบการ (กสร.)
- (38) ร้อยละของสถานประกอบการที่ได้รับการแนะนำจัดสวัสดิการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดตามนโยบายรัฐบาลให้แก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้น (กสร.)
- (39) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับสวัสดิการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดตามนโยบายรัฐบาลเพิ่มขึ้น (กสร.)

ประเด็น : การคุ้มครองแรงงาน มีตัวชี้วัด 10 ตัวชี้วัด

- (40) ร้อยละของสถานประกอบการส่งออกและที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกที่มีการพัฒนามาตรฐานแรงงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและได้รับการรับรองมาตรฐานแรงงานไทย สามารถลดอุปสรรคและ/หรือเพิ่มโอกาสทางการค้าอันเนื่องมาจากมาตรฐานแรงงาน (กสร.)
- (41) จำนวนสถานประกอบการส่งออกที่ได้รับการพัฒนามาตรฐานแรงงาน (กสร.)
- (42) ร้อยละของแรงงานในประเทศได้รับสิทธิประโยชน์ อาทิ ค่าจ้าง สภาพความปลอดภัย สวัสดิการตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)

- (43) ร้อยละของข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับสภาพการจ้างของแรงงานนอกภาคเกษตรลดลงต่อปี (กสร.)
- (44) ร้อยละของข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับสภาพการจ้างของแรงงานนอกภาคเกษตรได้รับการพิจารณา (กสร.)
- (45) ร้อยละของสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)
- (46) จำนวนสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)
- (47) ร้อยละของแรงงานในภาคเกษตรได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)
- (48) จำนวนข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับแรงงานในภาคเกษตรลดลง (กสร.)
- (49) ร้อยละของข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับสภาพการจ้างของแรงงานในภาคเกษตรได้รับการพิจารณา (กสร.)

ประเด็น : การคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน มี 3 ตัวชี้วัด

- (50) อัตราการประสบอันตรายจากการทำงานลดลง (กสร.)
- (51) จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงานลดลง (กสร.)
- (52) ร้อยละของสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจและปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานเพิ่มขึ้น (กสร.)

ประเด็น : การคุ้มครองเด็กและสตรี มี 6 ตัวชี้วัด

- (53) จำนวนข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับแรงงานเด็กลดลง (กสร.)
- (54) ร้อยละของแรงงานเด็กได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)
- (55) ร้อยละของนายจ้าง/สถานประกอบการที่มีการใช้แรงงานเด็กปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)
- (56) จำนวนข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับแรงงานหญิงลดลง (กสร.)
- (57) ร้อยละของแรงงานหญิงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)
- (58) ร้อยละของนายจ้าง/สถานประกอบการที่มีการใช้แรงงานหญิงปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (กสร.)

ประเด็น : ส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ มี 2 ตัวชี้วัด

- (59) จำนวนสถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมและได้รับการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานสัมพันธ์ (แห่ง/ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง) (กสร.)
- (60) การยุติข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้งโดยไม่ก่อให้เกิดการนัดหยุดงาน ปิดงาน หรือผละงาน (กสร.)

ประเด็น : การคุ้มครองคนหางานในประเทศและต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง มี 13 ตัวชี้วัด

- (61) ร้อยละของคนหางานถูกหลอกลวง ถูกเอารัดเอาเปรียบลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (62) ร้อยละของบริษัทจัดหางานที่จดทะเบียนกับกรมการจัดหางานซึ่งถูกร้องเรียนว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายลดลงจากปีที่แล้วเมื่อเทียบกับบริษัทจัดหางานทั้งหมด (กกจ.)
- (63) ร้อยละของคนหางานที่ถูกหลอกลวงและมาร้องทุกข์ได้รับการช่วยเหลือโดยได้รับเงินคืนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (64) ร้อยละของคนหางานได้รับการอบรมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับแผน (กกจ.)
- (65) จำนวนแรงงานไทยในต่างประเทศที่รายงานตัวกับสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศได้รับการปฏิบัติตามสัญญาจ้าง เช่น ค่าจ้าง ตำแหน่ง สภาพการจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)
- (66) ร้อยละของแรงงานไทยที่ร้องเรียนกับสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศทุกคนได้รับช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายและสัญญาจ้าง (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)
- (67) ร้อยละของนายจ้างต่างประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างที่แรงงานไทยร้องเรียนกับสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศได้รับการดำเนินการให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายและสัญญาจ้าง (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)
- (68) ร้อยละของบริษัทจัดหางานที่ถูกลงทะเบียนในกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง (กกจ.)
- (69) จำนวนแรงงานไทยที่ถูกทอดทิ้งในต่างประเทศทุกคนได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศให้เดินทางกลับประเทศไทย (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)

- (70) จำนวนตำแหน่งงานในต่างประเทศได้รับการตรวจสอบอย่างถูกต้อง และเป็นจริงในแต่ละปี (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)
- (71) ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นที่แรงงานส่งกลับประเทศเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)
- (72) ร้อยละของตำแหน่งงานที่เพิ่มขึ้นที่กระทรวงได้จัดหาไว้เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)
- (73) ร้อยละของตำแหน่งงานเดิมที่คงไว้เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สป.)

ประเด็น : กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแรงงานต่างด้าว มี 3 ตัวชี้วัด

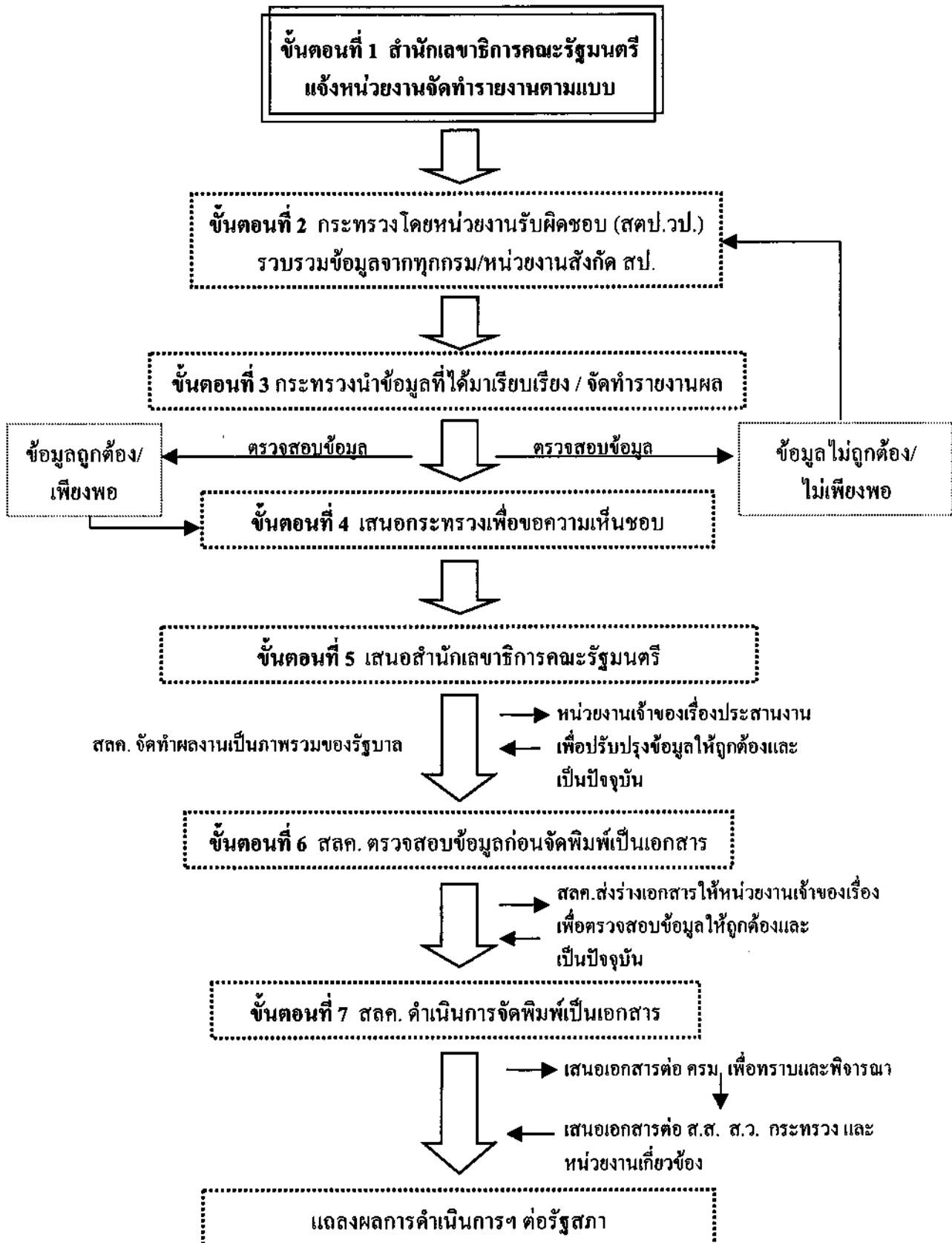
- (74) ร้อยละของแรงงานไทยที่ทำงานทดแทนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (75) ร้อยละของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (76) ร้อยละของสถานประกอบการที่มีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทำงานลดลงเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (กกจ.)
- (77) ร้อยละของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานได้รับการตรวจสอบ (กกจ.)

จากตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านแรงงาน ทั้งหมด 87 ตัวชี้วัด
จำแนกตามหน่วยงานระดับกรมได้ ดังนี้ สป. 10 ตัวชี้วัด กกจ. 23 ตัวชี้วัด กพร. 9 ตัวชี้วัด
กสร. 30 ตัวชี้วัด สปส. 15 ตัวชี้วัด

ขั้นตอนในการจัดทำรายงานผล

การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำหลายขั้นตอน สามารถแสดงเป็นแผนผังกระบวนการจัดทำรายงานผล ดังนี้

แผนผังแสดงกระบวนการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ
ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล

สำหรับกระบวนการในการจัดทำรายงานผล จากแผนผังดังกล่าว สรุปได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจงหน่วยงานจัดทำรายงานผล

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 เห็นชอบให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลโดยรวมกับรายงานผลการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ปีละหนึ่งครั้ง ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ดังนั้น เมื่อใกล้ถึงรอบระยะเวลาการจัดทำรายงานผลในแต่ละปี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานระดับกระทรวง/หน่วยงานเกี่ยวข้อง จัดทำรายงานผลตามแบบที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน สำนักตรวจและประเมินผล โดยกลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล เป็นหน่วยงานรวบรวม และจัดทำรายงานแสดงผลภาพรวมของกระทรวงแรงงาน โดยได้ดำเนินการประสานกับกรม/สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง เพื่อรวบรวมข้อมูลดังกล่าว โดยในส่วนของกรม/สำนักงานประกันสังคม ได้ประสานข้อมูลจากกลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศของทุกกรม ซึ่งในแต่ละกรม/สำนักงาน จะรวบรวมข้อมูลจากหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมไปถึงหน่วยงานในต่างประเทศ หลังจากนั้นจึงนำมารวบรวมจัดทำเป็นรายงานผลภาพรวมของกรม/สำนักงาน ส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักตรวจและประเมินผล กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล จัดทำเป็นภาพรวมของกระทรวงต่อไป สำหรับข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ก็จะรวบรวมจากหน่วยงานส่วนกลาง คือ สำนัก/ศูนย์/กลุ่มงาน ส่วนหน่วยงานในภูมิภาค หรือในต่างประเทศ ก็จะให้หน่วยงานส่วนกลางที่ดูแลอยู่ เป็นผู้ประสานงาน จัดเก็บและรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการจัดทำข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องรายงานผลในรอบการรายงานของรัฐบาลในปีที่ผ่านมาด้วย เพื่อใช้แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา

เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการรวบรวมข้อมูลในเชิงปฏิบัติจริง จึงขอเสนอตัวอย่างการรวบรวมข้อมูลจากตัวชี้วัดที่เคยได้จัดทำรายงานแล้ว คือ ตัวชี้วัด “ร้อยละของคนหางานถูกทดลอง ถูกเอารัดเอาเปรียบลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา” จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดนี้ เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน สำนักงานปลัดกระทรวงก็จะดำเนินการแจ้งกรมการจัดหางาน เพื่อขอให้เก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นตามตัวชี้วัดดังกล่าว และจากรายงานผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 4 ที่ผ่านมา กรมการจัดหางานได้จัดทำข้อมูลในประเด็นนี้ (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2547) โดยได้เพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัด ร้อยละของคนหางานถูกหลอกหลวง ถูกเอารัดเอาเปรียบลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ผลการดำเนินการ

คนหางานถูกหลอกหลวง ถูกเอารัดเอาเปรียบ 2,357 คน ลดลงจากปี 2546 จำนวน 5,412 คน คิดเป็นร้อยละ 69.66 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (7,769 คน)

	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547
คนหางานถูกหลอกหลวง (ร้องทุกข์) (คน)	9,175	7,669 -1,506 (14.41%)	7,769 100 (1.30%)	2,357 -5,412 (69.66%)
ช่วยเหลือ (คน)	3,721	3,691	4,571	2,226
ได้รับเงินคืน (ล้านบาท)	131.511	141.068	159.640	73.37

จากตัวชี้วัดนี้ จะเห็นได้ว่า กระทรวงแรงงานรายงานผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดได้ครบถ้วน โดยได้ระบุถึงผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนด้วย และนอกจากจะระบุข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดแล้ว กระทรวงแรงงาน ยังได้เพิ่มเติมข้อมูลในเรื่องจำนวนเงินที่ได้รับคืน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องด้วย ทำให้ข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดนี้ มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การเรียบเรียง/จัดทำรายงานผล

เมื่อกรม/สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ได้จัดส่งข้อมูลให้กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ แล้ว ก็จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงต้องพิจารณาข้อมูลว่าเพียงพอต่อการรายงานหรือไม่ หากไม่เพียงพอก็จะประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานรับผิดชอบเพิ่มเติม ซึ่งในระหว่างนี้ ก็จะดำเนินการเรียบเรียงข้อมูล เป็นภาพรวมผลการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของกระทรวงแรงงาน รวมถึงการเปรียบเทียบข้อมูลกับปีที่ผ่านมา และคิดคำนวณค่าร้อยละ เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดความล่าช้าในการจัดทำรายงาน

ขั้นตอนที่ 4 เสนอกระทรวงเพื่อขอความเห็นชอบ

เมื่อกลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้รวบรวม/เรียบเรียง/ตรวจสอบ และจัดทำข้อมูลผลการดำเนินการตาม

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล เป็นภาพรวมของกระทรวงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะเสนอให้กระทรวงทราบ และขอความเห็นชอบ ก่อนนำเสนอสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 เสนอสำนักละขาธิการคณะรัฐมนตรี

เมื่อกระทรวงได้เห็นชอบรายงานผลการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล แล้ว ก็จะส่งรายงานผลดังกล่าวเป็นเอกสารพร้อมทั้งบรรจุข้อมูลลงในแผ่น Diskette ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดทำรายงานผล เป็นภาพรวมของรัฐบาลต่อไป

ในขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดทำเป็นภาพรวมของรัฐบาล นั้น กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวง จะดำเนินการประสานกับ กรม/สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง เป็นระยะ ๆ เพื่อขอให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องปรับปรุงข้อมูลที่เคยรายงานให้มีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน รวมถึงการเพิ่มเติมข้อมูลที่สำคัญด้วย ซึ่งจากที่ผ่านมา หน่วยงานเจ้าของเรื่อง จะมีการปรับปรุง เพิ่มเติมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา และเมื่อได้รับข้อมูลที่ปรับปรุงจากหน่วยงานเจ้าของเรื่องแล้ว กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวง จะนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงในเอกสารภาพรวมของกระทรวงที่เคยจัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก่อนที่จะประสานกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดส่งข้อมูลดังกล่าวต่อไป ซึ่งการดำเนินการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันรวมถึงการประสานงานนี้ จะมีการดำเนินการหลายครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวมีความสมบูรณ์มากที่สุด

สำหรับกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีข้อสงสัย หรือข้อสังเกตจากรายงานผลของกระทรวงที่จัดส่งไป ทางสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก็จะประสานมาทางกลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติม กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล ก็จะประสานต่อไปยังหน่วยงานเจ้าของเรื่อง เพื่อขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้อง หรือชี้แจงข้อมูลให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบข้อมูลก่อนจัดพิมพ์เป็นเอกสาร

หลังจากที่ได้มีการส่งข้อมูลรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของกระทรวงแรงงาน รวมถึงการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ทางสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก็จะจัดทำเป็นร่างเอกสารรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของรัฐบาล ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงการรายงานจากแบบฟอร์มที่เป็นตารางที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด มาเป็นบทความ แล้วส่งร่างเอกสารดังกล่าวให้ทุกกระทรวง และหน่วยงานเกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง ก่อนจะจัดทำเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ต่อไป เมื่อกลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล ได้ร่างเอกสารฯ ดังกล่าวแล้ว ก็จะเร่ง

ดำเนินการส่งให้กรม/สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ก่อนจะรวบรวมส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 ดำเนินการจัดพิมพ์เป็นเอกสาร

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้รับร่างเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ตรวจสอบและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันแล้ว ก็จะดำเนินการจัดพิมพ์เป็นเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ก่อนจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และหน่วยงานเกี่ยวข้อง เพื่อรัฐบาลจะได้แถลงผลการดำเนินการฯ ต่อรัฐสภาต่อไป

การรายงานผลต่อรัฐสภา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 มาตรา 88 กำหนดให้ รัฐบาลที่เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินครบ 1 ปี ต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการตาม แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง ^{นี้}

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะ รัฐมนตรีตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยจัดพิมพ์เป็นเอกสารฉบับสมบูรณ์ ซึ่งใช้ชื่อว่า “รายงาน แสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล ..... ปีที่... (วันที่ ..... เดือน .... พ.ศ. .... ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....)” โดยสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี จะพิมพ์เพื่อแจกจ่ายให้กับคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หน่วยงานต่าง ๆ ก่อนที่จะนำเข้าสู่วาระการประชุมของรัฐสภา เพื่อพิจารณารับทราบรายงานแสดงผล การดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งการเสนอเอกสารให้กับ ผู้เกี่ยวข้อง / หน่วยงาน นั้น มีรายละเอียดดังนี้

การเสนอเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ต่อคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะเสนอเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการของ คณะรัฐมนตรีตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบและพิจารณาก่อนที่จะมีการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณารับทราบรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ดังกล่าว ซึ่งที่ ประชุมคณะรัฐมนตรี อาจจะสั่งการให้หน่วยงานเกี่ยวข้อง จัดทำข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เพื่อ เตรียมชี้แจงในการประชุมรัฐสภาต่อไป

การเสนอเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ต่อสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อคณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็จะดำเนินการส่งเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประชุมรัฐสภา เพื่อพิจารณารับทราบรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ต่อไป

ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีการเผยแพร่เอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้ประชาชน และผู้สนใจ ได้รับทราบในรูปแบบเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ หรือทาง Internet ที่ website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ www.cabinet.thaigov.go.th

ในการประชุมรัฐสภา เพื่อพิจารณารับทราบรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย นั้น จะถูกกำหนดขึ้นโดยประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา โดยจะพิจารณากำหนดวันประชุมของแต่ละสภา และในแต่ละสภาก็จะประชุมสภา เพื่อพิจารณารายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไม่พร้อมกัน

ในส่วนของการเตรียมการเรื่องข้อมูลเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานใช้ประกอบการชี้แจงต่อรัฐสภา นั้น เมื่อได้รับทราบกำหนดวันประชุมรัฐสภาแล้ว กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวง ก็จะประสานกับกรม / สำนักงานประกันสังคม เพื่อเตรียมข้อมูลเพิ่มเติม และในส่วนของกลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล ก็จะจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรัฐสภาตลอดการประชุม พร้อมทั้งให้มีเจ้าหน้าที่อีกชุดหนึ่งปฏิบัติงาน ณ กระทรวงแรงงาน เพื่อเป็นหน่วยงานรวบรวมข้อมูล

ในการรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ต่อที่ประชุมรัฐสภานั้น นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการประกาศใช้ ในสมัย รัฐบาล นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ถือเป็นครั้งแรกที่ได้มีการรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ต่อที่ประชุมรัฐสภา โดยได้แถลงผลการดำเนินการฯ เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ทั้งนี้ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ได้รายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ต่อรัฐสภา จำนวน 2 ครั้ง ต่อมา สมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 และได้มีการรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ มาแล้ว 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้นมีการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แล้ว 7 ครั้ง แต่ได้มีการเสนอต่อรัฐสภา เพียง 5 ครั้ง เนื่องจากมีพระบรมราชโองการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร 1 ครั้ง

(รัฐบาล นายชวน หลีกภัย) และรัฐบาลครบกําหนดวาระการบริหารราชการแผ่นดิน 1 ครั้ง (รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร) มีรายละเอียด ดังนี้

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 1 (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 - วันที่ 20 พฤศจิกายน 2541)

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 2 (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2541 - วันที่ 20 พฤศจิกายน 2542)

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 3 (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2542 - วันที่ 9 พฤศจิกายน 2543) ไม่มีการแถลงผลงานต่อรัฐสภา เนื่องจากมีพระบรมราชโองการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2543

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 1 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 - วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545)

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 2 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545 - วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2546)

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 3 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2546 - วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547)

○ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 4 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547 - วันที่ 5 มกราคม 2548) ไม่มีการแถลงผลงานดำเนินการฯ ต่อที่ประชุมรัฐสภา เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ครบกําหนดวาระการบริหารราชการแผ่นดินสี่ปีในวันที่ 5 มกราคม 2548

จากการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณารับทราบเอกสารรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ทั้ง 5 ครั้งที่ผ่านมา ที่ประชุมรัฐสภาไม่มีมติรับทราบเอกสารรายงานแสดงผลดังกล่าว โดยมีได้มีการแก้ไขแต่ประการใด

บทที่ 4

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล เป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องจัดทำเป็นประจำปีละหนึ่งครั้ง เพื่อแสดงผลการดำเนินงานของรัฐบาลต่อที่ประชุมรัฐสภา ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 5 มาตรา 88 ได้บัญญัติไว้ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ มาแล้วจำนวน 7 ครั้ง และได้แถลงต่อรัฐสภา 5 ครั้ง โดยครั้งแรกได้จัดทำขึ้นในสมัยของ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 – วันที่ 20 พฤศจิกายน 2541)

ในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ นั้น หลังจากที่ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐแล้ว สามารถเรียงลำดับกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มได้ ดังนี้

1. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งกระทรวง หน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล

2. กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวง มีหนังสือแจ้งกรม/สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง จัดทำรายงานผลตามตัวชี้วัดในแบบฟอร์มที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

3. กรม/สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ส่งรายงานผลที่ได้จัดทำลงในแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผลฯ

4. กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผลฯ รวบรวม เรียบเรียง วิเคราะห์ ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของกระทรวงแรงงาน ซึ่งในกระบวนการนี้ จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างละเอียด รวมถึงพิจารณาความครบถ้วนของข้อมูลด้วย

5. เมื่อจัดทำข้อมูลรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ในภาพรวมของกระทรวงแรงงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ก็จะเสนอผู้บริหารของกระทรวง เพื่อขอความเห็นชอบ และเมื่อผู้บริหารได้เห็นชอบแล้ว ก็จะนำส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารวบรวมเป็นภาพรวมของรัฐบาลต่อไป

6. เนื่องจากการส่งรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตามข้อ 5 นั้น ข้อมูลที่รายงานเป็นข้อมูลที่ไม่ครบรอบระยะเวลาของรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผลฯ จะดำเนินการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน ขอให้ปรับข้อมูลรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยจะมีการปรับข้อมูลเป็นระยะ ๆ และจะส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันต่อไป

7. เมื่อใกล้ครบรอบระยะเวลาของรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ (ประมาณ 1 - 1 1/2 เดือน ก่อนวันครบรอบระยะเวลาของรายงาน) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะส่งร่างรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้กระทรวงหน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานเกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูล เป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่จะจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม เมื่อกระทรวงแรงงานได้รับร่างรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ แล้ว ก็จะส่งให้กรม / สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว ก่อนที่จะรวบรวมส่งกลับให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

8. เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับข้อมูลที่กระทรวง หน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบปรับปรุงแล้ว ก็จะไปจัดพิมพ์เป็นเอกสารรูปเล่ม ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และส่งให้ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ก่อนที่จะมีการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณารับทราบรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล นั้น จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า มีกระบวนการในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ หลายกระบวนการ ซึ่งจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ นั้น จะต้องจัดเป็นประจำปี ปีละ 1 ครั้ง แต่เนื่องจากบางหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำรายงานดังกล่าว ได้มีการโยกย้ายไปปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่น หรือหน่วยงานอื่น จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน
2. การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ในส่วนของกระทรวงแรงงาน นั้น มีตัวชี้วัดมากเกินไป ทำให้ใช้เวลาในการตรวจสอบข้อมูลค่อนข้างมาก

3. การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล นั้น ได้กำหนดรอบระยะเวลาการรายงาน ปีละ 1 ครั้ง โดยนับตั้งแต่วันที่รัฐบาลแถลงนโยบายรัฐบาลต่อรัฐสภา ถึงวันเดียวกันในปีถัดไป ยกตัวอย่างเช่น รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 1 จะมีรอบการรายงานตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 - 26 กุมภาพันธ์ 2545 แต่ในความเป็นจริงนั้น การรวบรวมข้อมูล ไม่สามารถเก็บข้อมูลให้ครบรอบระยะเวลาการรายงานได้ เนื่องจาก จะต้องมีการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ ให้เสร็จก่อนถึงวันครบรอบระยะเวลาการรายงาน ดังนั้นจึงต้องเริ่มมีการรวบรวมข้อมูลล่วงหน้าประมาณ 3 - 4 เดือน ทำให้ข้อมูลที่ใช้ในการรายงานไม่ตรงตามรอบระยะเวลาที่กำหนด และจะส่งผลให้ในการรายงานของปีต่อ ๆ ไป ข้อมูลเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลที่ไม่ครบรอบระยะเวลาการรายงาน จึงต้องมีการปรับปรุงข้อมูลของปีที่ผ่านมาด้วย

4. การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายรัฐบาล มีข้อมูลเนื้อหาค่อนข้างมาก และต้องมีการปรับปรุงข้อมูลอยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีระยะเวลาในการจัดทำที่กระชั้นชิด จึงต้องมีความรวดเร็วในการจัดทำเพื่อส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทันภายในเวลาที่กำหนด แต่จากที่ผ่านมา กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล สำนักตรวจและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวง ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ล่าช้า ไม่ทันตามที่ได้กำหนดเวลาไว้ ส่งผลให้ในการรวบรวม วิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล เป็นไปอย่างกระชั้นชิด จึงต้องมีการประสานงานภายในเพื่อขอข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ หลายครั้ง เพื่อให้จัดทำรายงานผลได้ทันภายในเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและนโยบายรัฐบาล เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีความถูกต้องของข้อมูล จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ในกรณีที่มีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ เนื่องจากมีการโยกย้ายตำแหน่ง หรือสถานที่ปฏิบัติงาน เห็นสมควรที่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่เดิม จะต้องถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในหมวด 5 เรื่อง แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นโยบายรัฐบาล รวมถึงกระบวนการในการจัดทำ ให้เจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานใหม่อย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ และจะส่งผลให้การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ มีความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2. ควรพิจารณาเลือกตัวชี้วัด ในการจัดทำรายงานแสดงผลฯ ไม่ให้มีมากเกินไป ตัวชี้วัดบางตัวที่อยู่ในประเด็นเดียวกัน อาจจะรวมให้เป็นตัวชี้วัดเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ตัวชี้วัด : จำนวนศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน กับ ตัวชี้วัด : จำนวนศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในสถานประกอบการ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการรายงานผลสัมฤทธิ์ของตัวชี้วัดหลังจากที่นำตัวชี้วัดมารวมแล้ว จะต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วนด้วย

3. เพื่อให้การจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการฯ มีข้อมูลรองรับในการจัดส่ง รายงานให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในการที่จะจัดส่งให้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ควรที่จะให้หน่วยงานรวบรวมในส่วนของกระทรวงแรงงาน ได้แจ้งให้ทุกหน่วยงานในสังกัด จัดทำข้อมูลล่วงหน้าก่อน โดยไม่ต้องรอหนังสือจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อที่จะได้มีเวลาในการเตรียมการ และส่งผลให้สามารถดำเนินการได้ทันตามที่กำหนด

.....

บรรณานุกรม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 1 (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 - วันที่ 20
พฤศจิกายน 2541

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 2 (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2541 - วันที่ 20
พฤศจิกายน 2542

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปีที่ 3 (วันที่ 20 พฤศจิกายน 2542 - วันที่ 20
พฤศจิกายน 2543

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 1 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 - วันที่
26 กุมภาพันธ์ 2545

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 2 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545 - วันที่
26 กุมภาพันธ์ 2546

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 3 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2546 - วันที่
26 กุมภาพันธ์ 2547

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 4 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 - วันที่
5 มกราคม 2548 (<http://www.cabinet.thaigov.go.th>)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำสั่งนโยบายรัฐบาล ของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร แลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คู่มือกำหนดตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540